

Poštna
pavšalirana.

Uredništvo
in
upravnništvo
lista je
v Ljubljani
Breg št. 12.
Telefon 119.

Štev. 6.

V Ljubljani, 11. februarja 1920

AVTONOMISTI

Izhaja vsako soboto

na na-
ma 37 50 D
mesečna 350 ..
Pesamezne
številke se ra-
čunijo po 75 p.
Inserati
se računajo:
pol str. 350 D,
manjši soraz-
merno. — Pri
malih oglasih
beseda 25 p.

Naš problem.

V naši mali slovenski domovini je položaj takšen, da imamo vespolno strankarsko-političnih vodstev, pa nobe-nega političnega vodnika slovenskega ljudstva v tej državi. Številna strankar-sko-politična vodstva nimajo ljudstva za seboj; ljudstvo jim ne zaupa več, ker so več ali manj vsa — že enkrat ali celo že večkrat blamirana. Nasprotno pa je večina ljudstva brez pravega vodnika in zato ne ve ne kod ne kam.

O Hrvatih tega danes ni mogoče trditi. Oni imajo svojega Radiča, okolo katerega se je zbrala pretežna večina kmetov, inteligence pa tudi duhovniš-tva. To hrvaško ljudstvo drži skupaj ena sama politična misel: **da mora do-biti svojo samoodločevalno pravico!** V tej zahtevi je hrvaško ljudstvo tako enodušno, da je danes več kot jasno, da bo svoj cilj tudi doseglo. Hrvaško vprašanje v Jugoslaviji je adut, preko katerega nihče, pa bodi to kdorkoli, iti ne more ne zdaj ne pozneje. S tem je pa tudi že rečeno, da mora Jugoslavija biti zgolj le federativna država, vlada-na po načelih zakonodajne narodne av-tonomije. Tej državni zgradbi, ki bo imela tri morske izhode, na jadransko, črno in egejsko morje, bodo pristopili tudi bratje Bolgari, ki bodo naš najbližji most do bratske velike Rusije, kakor tvorijo Hrvati in mi Slovenci most na zapad.

Iz tega sledi dvojno spoznanje. Pr-vič, da je takšna velika južno slovanska država, vladana od kmetov in delavcev, vsemu svetu, zlasti pa še balkanskemu polotoku potrebna kot garancija miru in svobodnega političnega, gospodarske-ga, socialnega in kulturnega razmaha vseh južnih Slovanov. Drugič pa iz te-ga osnovnega spoznanja sledi, da naša slovenska kultura in politična smer ne more biti drugačna kot načelno avtono-mistična ali če hočete federalistična. V orijentaciji naše notranje državne poli-tike se morajo Slovenci toraj postaviti povsem jasno, odkrito in naravnost na stališče slovenske narodne avtonomije! Nobenega drugega izhoda ni za celoku-pen slovenski narod. Radi ali neradi moramo reči, da Radičeva politična taktika ni brez vsebine in da je treba o njej bolj resno misliti kot pa smo delali doslej. Korobači in groznje z „amputacijami“ (to je z odrezavanjem!) ne mo-rejo pomagati, nobeno solzavo jadiko-vanje ne more spremeniti realnih poli-tičnih činjenic, ki so tu, ki živijo in kate-rih nobeno kladivo ubiti ne more.

Vemo pozitivno, da so v Belgradu tudi že najvišji dostojanstveniki v drža-vi začeli razmišljati, da tako ne more naprej kot doslej. Sedaj so velike moči na delu, da ustvarijo nekake položne prehoda iz dosedanje zmote. Toda cen-tralizem in hegemonija enega plemena nad ostalimi je tu, je potrjena in podpi-sana. Toda držati se ne bo dala; bla-maža je tu, ki je vsi položni politični in drugačni prehodi ne morejo več omiliti. Čas deluje za našo misel in idejo.

Kdor ima odprte oči in gleda z nji-mi vsaj po srednji Evropi, za tega to spoznanje ni novost. Vsi vemo, da je češkoslovaška republika gospodarska in politična vodnica v srednji Evropi. Češkoslovaški zunanji minister, nekdanji gimnazijski profesor dr. Beneš, je pri-stal na angleški načrt. Angleži hočejo imeti svobodno in neovirano plovo po Donavi doli do Črnega morja in nadalje hočejo imeti vedno prost vhod in izhod v Sueški kanal in na drugi strani po Dardanelah tja do največjega žitnega izvoznega pristanišča — do ruske Ode-se. V njihovem trgovskem interesu je toraj stvoritev nekake podonavsko-bal-kanske konfederacije. In res, kaj so na-pravil Čehi? Kljub borbi za Šlezijo so sklenili zelo ozko prijateljstvo s Poljsko republiko, potem s kraljevino SHS, po-tem z Romunijo, nazadnje celo z Duna-jem. V tej zvezi manjkajo danes le še Madžari. Ko se Madžari na znotraj kon-solidirajo in se sporazumejo s sedanjo-stjo ter likvidirajo s sanjami iz preteklo-sti, bodo Čehi postali njih prijatelji. S tem postopanjem pa Čehi silijo tudi vse druge svoje zaveznike v takoimenovani „mali antanti“, da storé isto. In že se prikazuje obrisi neke prometne, carin-ske itd. unije v srednji Evropi in na Bal-kanu. — Za našo notranjo politiko po-staja več kot očito, da Bolgari ne mo-rejo ostati zunaj. O tej zvezi političnega ravnotežja diskutirajo danes tudi že v Atenah in seve tudi v Bukareštu. Proč z vojno, proč z militarizmom, proč z umetno ustvarjenimi hegemonijami, sem z enakopravnostjo in svobodo ne le v državno-političnem pogledu, temveč tu-di v gospodarskem življenju — to je dan-es geslo! Geslo, ki ima bodočnost in nosi zmago v svoji misli.

S tega širokega vidika, je vsakomur jasno, kako napačna in brez bo-dočnosti je politična misel takozvanih „jugoslovanskih“ nacionalistov, ki ne vidijo niti pedenj pred nosom. Sloven-cem se ni bati nikakih praznih groženj z „amputacijami“, temveč postaviti se

morajo na odločno slovensko narodno avtonomistično stališče! Kakor je bil razpad stare Avstro-ogrske predpogoj novega razvoja, tako je danes predpogoj našega nadaljnjega kulturnega gos-podarskega in socialnega napredka pa-dec jugoslovanskega centralizma. Naj le dele naš narod na „oblasti“, naj le delajo z njim razne eksperimente; na-rod bo ostal! Ostal bo na svoji zemlji in s tem zmagal!

Vprašujejo se mnogi, češ, kdo bo pa potem vladal v tej avtonomistično urejeni državi? Povejmo naravnost: demokrati čisto gotovo ne. Vladal bo tisti stan, ki je najbolj številčen, če bo pameten. Vladal bo kmet, ker je ta dr-žava izrazito kmetiška. Poleg njega bo vladal tudi delavski stan, če bo pame-ten, ker je najštevilčnejši za kmetom. Kmetiško-delavska država pa rabi glo-

bokih socialnih reform na znotraj, na zunaj pa miru in prijateljstva z vsemi sosednimi in drugimi ljudstvi. Zato ta-ka kmetiško-delavska država ne potre-buje vojnih priprema in dragih militari-stičnih ustanov, ker noče vojne, ako se ji vojna ne vsili, kar pa je zelo malo verjetno. Takšna država potrebuje bolj kot militarizem, prisilno delavno dolž-nost, poviška produkcije, prijateljstva med brati, zato da dobi kredit v svetu. Kredit pa dandanes nadomestuje zlate zaloge.

Danes pa nimamo kredita, zato tudi naš državni novc malo velja! Če nam svet nič ne kreditira, je s tem tudi že povedal, da se mu zde notranje prilike v državi — zanič. Zato jih je pa treba popraviti. Ne omagati, ampak zmagati moramo, pa bo drugače in tudi boljše!

Politični pregled:

A. DOMAČA POLITIKA.

V parlamentu je zahteval pretekli teden slovenski poslanec Sušnik avtonomijo ne le za Slovenijo, ampak tudi za vse one dežele, „ki se ne čutijo svo-bodne“, zlasti za Makedonijo. Ta zahte-va je vzbudila v belgrajskem časopisju silen vihar in nekateri listi so kar sipali psovke na Slovence sploh. Toda po kri-vici. Kakor vsi vemo, mi in drugi, vlada v Makedoniji silen nered v upravi. To so ugotovili nešteto krat tudi že belgraj-ski listi sami. Naravno je, da vlada vsled upravnega nerada v Makedoniji silna nezadovoljnost med ljudstvom. Sr-bi pa nezadovoljnosti doslej niso odpra-vili, morebiti jo je nezmožno in nespo-sobno srbsko uradništvo še povečalo. Odpraviti pa se mora tako stanje, ker enkrat moramo imeti v državi mir. Naj-ložje bi se pa odpravilo, če se dovoli ljudstvu, naj se vlada samo po svojih ljudeh, če ga drugi ne znajo. Noben pa-meten človek v takem predlogu ne bo videl kakega „izdajstva“; to vidijo le belgrajski listi, ki pa s tem niso poka-zali nič drugega kot to, da menda res smatrajo neki belgrajski krogi „osvo-bojene“ dežele za svojo privatno last, kjer lahko poljubno ropajo in plenijo in ljudsko premoženje izmoggavajo ali ka-li? V modernih državah so se pa taki turški principi že zdavnaj preži-veli!

Finačni odbor je ugotovil, da je ves državni proračun lažnjiv in da so vse v proračunu navedene številke napač-ne. Lažnjive so številke ministrstva za promet, kakor je priznal minister za

promet sam, lažnjive so številke za ar-mado, kakor je ugotovil poslanec Mi-lan Pribičević, ravno tako številke za prosveto itd. Kaj hočemo še več?! Za-to pa raste vrednost našega denarja ta-ko lepo — navzdol! Kadar pa mi zahte-vamo avtonomijo že iz tega vzroka, da bi jasneje videli, kam gre ves ta silni denar, ki ga znoši ljudstvo na davkarijo, nas pa ozmerjajo s „prevratnimi ele-menti“ in s „separatisti“ itd.

Muslimanska ministra sta končno-veljavno izstopila iz vlade. Na ta način se je tudi vladna večina zmanjšala za 24 glasov. V vladi sede sedaj le še de-mokrate, radikali in naši samostoj-neži.

Posebno spomenico o hrvatskem vprašanju namerava poslati baje Radič konferenci v Genovi. Drugi trdijo, da namerava Radič sam odpotovati v Ge-novo. Točnosti teh vesti ne moremo kontrolirati. Mogoče hoče Radič na ta način vplivati na centralno vlado v Bel-gradu, da pospeši rešitev hrvatskega vprašanja?

Z upravno razdelitvijo države se odboru, ki naj vladni načrt preštudira, ne mudi posebno. Gotovo pa je, da bo med morebitnim sprejetjem zakonskega načrta v parlamentu in pa med njegovo izvedbo preteklo toliko časa, dokler nas te nevarnosti ne bodo rešile nove vo-litve.

O razmerju med demokrati in samo-stojneži je povedal dr. Kukovec nekaj zanimivih stvari na svojem shodu v Središču pri Mariboru. Iz razkritij dr. Kukoveca je razumljivo, zakaj samostoj-

LISTEK.

O judih in njihovih imenih.

Med Slovenci živi primeroma le malo judov. Da jih slovenska zemlja ni-ma mnogo, je najbrže vzrok — njena ubožnost. Kdor hoče na Slovenskem ži-veti mora trdo delati, za lenuhe in lahke zasluzke pri nas ni veliko prostora. Še-le zadnja vojna je take vrste ljudi tudi pri nas nekoliko bolj pomnožila, kateri pa se skrivajo največ po bankah in kup-čujejo zadnje čase največ z valutami. Tudi takšnih imamo nekaj, ki kradejo delnice „nacionalizirane“ industrije... Med trgovci imamo pa nekaj prav prist-nih judov, ki pa so žal — krščeni!

V stari Avstriji so nosili judje veči-noma nemška imena, na Ogrskem pa madžarska. Na Hrvaškem je bilo že pred vojno veliko krivonoscev; Zagreb jih ima prav veliko, pa tudi po hrvaških vaseh se često naleti na nje! Najlepša hiša v hrvaški vasi je navadno judov-ska; v njej je navadno trgovina in gos-tilna ter privatna posojilnica gospoda Essig-a ali Mandelfreunda. Do časov

Marije Terezije judje sploh niso imeli rodbinskih imen, ampak so se imenovali navadno na priliko takole: Daniel, sin Mojzesov. Pozneje so jih oblasti prisile, da si dajo tudi rodbinska imena. Nemško uradništvo jim je dajalo najraz-ličnejša imena, časih zelo smešna. Ko so Madžari v bivši monarhiji postali va-žen politični element, so se nemški judje tam hitro prekrstili. Tako je jako šte-vilni rod Chon-ov v Budimpešti preme-nil rodbinsko ime v „Kovacz“ itd. Tudi na Hrvaškem so se nekateri judje že pred vojno „pohrvatili“, tako na priliko se je gospod „Goldmann“ prekrstil v „Zlatiča“. Po vojni nemška judovska imena na bivšem avstrijskem državnem teritoriju hitro ginevajo. Na Češkem se „počehujejo“, tako n. pr. je postal neki veleindustrijalec „Steinmann“ „Veselo-vsky“! V uradnem listu Češkoslovaške republike smo zadnjič brali, da se je ne-ka velevtrdka, znana že v Avstriji, pre-krstila iz „Hammer & Cie.“ v italijan-skega „Storza a spol“.

Sedaj po vojni se toraj judovska imena z naglico prilagodevajo novim razmeram: Na Poljskem postajajo „Po-

ljaki“, v Češkoslovaški republici „Čehi“, v Romuniji se madžarska judovska ime-na prevračajo v „romunska“ — na pr. „Tokay“ v „Tonescu“, — v Jugoslaviji zopet pa se prekrščujejo vsi na „iče“, kakor na pr. „Buchstaberer“ v „Pisme-novič“ itd. Vendar imajo bivši avstrijski judje časih tako španska imena, da se jih ne dá lahko „nacionalizirati“, kakor so to učinili nekateri „visoki“ gospodje na pr. s kranjsko industrijo! Poznamo juda, ki se še dandanes piše „Mäusele“, kar bi se po naše reklo „miškičon“ in gospoda, ki se piše „Mondkalb“, kar bi v slovensščini pomenilo „mesečno tele“, po srbsko pa „Teletinac“. Pri judovskih rodbinskih imenih naletimo in na geogra-fična in na botanična in na fizikalna in na astronomična in na meteorološka imena, na pr.: „Fingerhut“ (po jugoslovansko „Prstanovič“), „Bleiglantz“ (Belino-vič), „Silberstein“ (Srebrokamenovič), „Wasserdampf“ (Vodoparovič), „Nord-licht“ (Severovič). Težje bi bilo „nacio-nalizirati“ na jugoslovansko sledeča ju-dovska imena: „Retrot“, „Bohrloch“, „Lustwandel“ (Lustig?), „Untergeher“, „Teilhaftig“, „Zahlwort“, „Aufdass“, „Klingelbeutel“ itd. Da hodi med nami

gospod „Tabernackl“ je malokomu zna-no. Judovski zdravniki v Jugoslaviji se ponašajo s sledecimi imeni: dr. Ohren-stein (dr. Uhanovič!), dr. Nabelbruch (dr. Žnablovič!), odvjetniki pa z dr. Ba-ragraf (dr. Krirgrof?). Ko je bil Svetozar Pribičević policijski minister, je imel na Hrvaškem v službi policijskega komisarja — dr. Hinterlistig-a!

Naposled najdemo med judovskimi nemškimi rodbinskimi imeni tudi še sle-deča: „Honigsüss“ (Medovič?), „Affen-schwanz“ (Afanovič?), „Gurkenscheib“, „Stinkglas“, „Bauchgrimm“ (Trebuhoje-zač?) in gospo „Familenfrass“ (Porodo-žeriča?). V Ljubljani pa prodaja šivan-ke gospod „Kanalgitterbestandteil“, nje-gov pravni zastopnik pa se piše dr. Al-lerhand! —

Pri nas v Sloveniji, hvala Bogu, te-ga plemena res ni mnogo, v Zagrebu in Belgradu pa dovolj, čeprav se pišejo časih prav originalno, n. pr.:

„Dr. Selig“

(ki se misli prepisati pa na dr. Poštenja-koviča).

neži še vedno sede v centralistični vladi — ker so plačani od demokratov. To je dr. Kukovec javno povedal.

B. VNANJA POLITIKA.

Naš minister vnanjih zadev dr. Ninčič je izjavil, da bo naša država na konferenci v Genovi sledila politiki Francije.

Konferenco v Genovi bodo baje odgodili, ker spor med Anglijo in Francijo še ni toliko poravnal, da bi mogli zastopniki obeh držav vsaj v glavnih vprašanjih nastopati složno.

Za novega papeža so izvolili kardinali dosedanega nadškofa v Milanu Rattija. Novi papež si je nadel ime Pij XI.

Velik železničarski štrajk v Nemčiji je končan. Štrajk je trajal le par dni. Vlada je proti voditeljem in povzročiteljem štrajka ostro nastopila, na kar so se železničarji zopet vrnili na delo.

Naši diplomatski odnošaji s Holandijo so zopet vzpostavljeni. Vzrok prekinitvi je bil neopravičen oster nastop nekega našega diplomatskega uradnika proti holandskemu zastopniku, ki tudi ni bil brez krivde. Sedaj je skoro 2letni spor poravnal.

Kriza italijanske vlade je končana. Novo vlado bo sestavil dosedanji predsednik rimskega parlamenta de Nicola.

Nove volitve bodo imeli na Madžarskem. Od novih volitev pričakujejo zagovorniki povratka Habsburžanov gotovo zmago, dočim računa sedanja vlada istotako z gotovostjo na večino.

Na bolgarsko-grški meji je prišlo po poročilih iz Beograda do resnih oboroženih spopadov med Bolgari in Grki.

Bolgari zahtevajo od Grčije Trakijo, da dobe na ta način dohod na egejsko morje. Belgrajsko časopisje trdi, da so Bolgari v zvezi s Kemal-pašo in njegovo vlado v Angori.

Čehoslovaški minister dr. Beneš bo potoval te dni v London. Njegovemu potovanju pripisujejo velik političen pomen. Gotovo bo razpravljaj z angleškimi državniki o važnih srednje-evropskih vprašanjih. V tem slučaju bo važno to, kar bo ugotovil dr. Beneš v Londonu, tudi za nas kot člana Male antante in na konferenci Male antante v Beogradu, ki se bo vršila pred konferenco v Genovi, potovanje dr. Beneša ne bo ostalo brez vpliva.

Za avtonomijo Slovkov je znova nastopil v češkem parlamentu znani slovaški poslanec Hlinka, ki je predlagal, naj bodo skupne zadeve med Češko in Slovaško le osebna državne predsednika, armada in denar, o vseh drugih zadevah pa naj bi za Slovaško sklepal poseben slovaški deželni zbor. Vojaki, ki so doma iz Slovaške, naj bi služili le doma. Hlinkov predlog za slovaško avtonomijo pride pred češki parlament v prihodnjem zasedanju.

Balkanski separatizem imenuje prazna „Tribuna“ naglašanje pomena raznih ženin in robinskih zvez med vladarji balkanskih držav. List pravi, da balkanske države ne morejo hoditi svoja pota, ker so le poljedelske države in vsled tega navezane na Srednjo Evropo, kamor teče tudi oni deli današnjih balkanskih držav, ki so bili nekdanj pod Avstrijo.

Komunistična stranka v Jugoslaviji v preteklosti in bodočnosti.

(Ob komunističnem procesu v Beogradu.)

V Beogradu se vrši še vedno proces proti komunistom zaradi znanega lanskega atentata na kralja Aleksandra. Kakšnih posebnih razkritij doslej še nismo brali, razven onih, da se je **osumljenje** v preiskovalnem zaporu toplo, mučilo in jih sililo na določne izpovedbe. To je poglavje samo za sebe in meče prav posebno svetlobo na justične razmere v naši državi. Mi Slovenci moramo reči, da pri naši justici takšne ekstravagance niso bile v modi. Na Hrvaškem že bolj, ker je v justici prav po azijsko gospodarila madžarska veleposoda. — Dosedanji potek procesa pokazuje, da je bil atentat delo posameznika, morda tudi posameznikov, ki so sami sebe imenovali „komuniste“, da pa ž njim **politična stranka** komunistov ni imela opravka.

Komunistična stranka je mlada. Porodila se je iz trpljenja, krivic in samovoljnosti vladajočega razreda tekoma svetovne vojne. Na Ruskem je odločilno zmagala po velikih porazih ruske večmilijonske carske armade. Tudi v Jugoslaviji je nastala in narastla takorekoč preko noči. Razumljivo je torej, da stranka na znotraj ni bila tako konsolidirana in organizirana, kakor je to potrebno za vsako politično stranko, ki hoče in mora nastopati povsod in vselej kot organizirana armada. Posamezniki so v njo vstopali in zopet izstopali po mili volji. Med pošteno delavsko množico so se vrivali tudi ljudje, ki so iskali pri njej le osebnih dobičkov na ta način, da so ji nesmiselno demagogili. Tudi med njeno inteligenco so se znašli ljudje, ki po svojih mislih niso bili nikakšni komunisti in socialisti, temveč kvečjemu idejni zmešanci, ki so delavstvo takoj zopet zapustili, kakor hitro je prišla „Obznana“... Pri nas so se med komuniste mešali tudi buržuji, ki so mislili, da more komunistično gibanje zaustaviti zgodovinski nacionalni razvoj, ki ga je izzvala vojna in pospešila njen konec.

To je bila ena stran notranjih težav nove komunistične stranke. Druga plat pa je bila naslednja:

Komunistična centrala, takozvana III. Internacionala, ki ima svoj sedež v Moskvi, si je pridržala vodstvo vseh komunističnih strank na svetu, zlasti onih v zapadni Evropi. Pri tem je to vodstvo napravilo to napako, da se ni zadovoljilo le z duhovnim vodstvom, temveč, da se je mešalo tudi v taktiko posamez-

nih strank in celo v osebna vprašanja. Taktiko kakšne politične stranke določujejo vedno razmere dotične dežele. Zato se je zgodilo in se še dandanes dogaja, da vodstvo III. Internacionala ni moglo vselej pravilno presoditi položaja iz takšne daljine, vsled česar je navadno prišlo v stranki do notranjih nesoglasij med dvema strujama: med tisto, ki je vedno bila za izvršitev sklepov moskove centrala in ono, ki je gledala položaj od blizu in realistično in ki je bila časih za milejšo ali bolj oportunistično taktiko. Navadno je strankino vodstvo že našlo kak izhod, ni pa moglo prepričati, da ga posamezniki niso ubogali, temveč da so delali po svoji glavi in na svojo roko. S tega vidika je presojati tudi posamezne atentate, ki so izvali „Obznano“ in pozneje famozni zakon o zaščiti države.

Po tem zakonu je bila komunistična stranka prepovedana in je danes pri nas v Jugoslaviji oficijelno ni več. Motil pa bi se, kdor bi mislil, da je tudi dejansko ni nič več. Stranka živi in bo živela še zelo dolgo! Iz nje se bo izcimila nova delavska stranka, ki bo stoječa na stališču odločne in nepomirljive razredne borbe sistematično vodila boj proletarijata proti kapitalističnemu izsesavanju. Zakon o zaščiti države je dosegel namreč ravno nasprotno, kar je nameraval. **Ta zakon je komunistično stranko šele potrdil!** Ponovila se bo pri nas, kakor se je zgodilo po letu 1878 v Bismarkovi Nemčiji, ki je prepovedala socialno demokracijo. Socialna demokracija je klub „socialističnemu zakonu“ živel in naraščala v veliko politično moč. Nedvomno je komunistična stranka Jugoslavije napravila taktične napake, prav tako kot n. pr. italijanska. Toda takšne napake ne morejo pokopati komunistične ideje, ki je v bistvu **nov gospodarski sistem za ureditev človeške družbe v smislu socialne enakosti in enakopravnosti vseh delovnih ljudi.**

Delavsko gibanje v Jugoslaviji je danes razbito in onemoglo. To spoznanje bo dovedlo do dela za njegovo konsolidacijo. Mislimo, da bo to delo izvršila ter zopet ujedinila delavske bataljone reorganizirana komunistična stranka, ki kljub zakonu o zaščiti države živi še vedno v dušah socialno in duševno trpečnega delavstva, kateremu je lastna politična stranka življenska potreba!

Poročilo o trboveljskem vprašanju.

Komisija, ki je po končani stavki v premogovniški trboveljske družbe meseca januarja lanskega leta uredila delavsko vprašanje, je v točki 8. svojega odloka odredila, da se morajo delavske draginjske doklade in družinske doklade vsake tri mesece revidirati in v skladu s cenami življenskih potrebščin vsakokrat zvišati oziroma znižati. Na podlagi tega določila je delavstvo v oktobru 1921 prosilo rudarsko glavarstvo za ugotovitev tedanjih cen življenskih potrebščin in novih draginjskih oziroma družinskih doklad. Pri razpravi dne 8. novembra 1921, se je ugotovilo, da bi se morale vsled zvišanja cen najvažnejših živil zvišati draginjske doklade za delavca po 10 K za vsakega družinskega člana pa približno po 5 K dnevno. Pokrajinska uprava je nato po izvršenih nadaljnjih informacijah predlagala ministrstvu za šume in rude, da se delavcem oziroma njihovim družinskim članom povišajo draginjske in družinske doklade za 10 oziroma 5 K dnevno, obenem pa da se cene premoga zvišajo sorazmerno s potrebščinami za višje delavske prejemke. Pokrajinska uprava je v svojem poročilu vztrajala na zahtevi, da ostane pri sedanjem sistemu maksimalnih cen trboveljskega premoga in sploh premoga iz rudnikov v Sloveniji navzlic protestom Trboveljske družbe, ki je zavzela stališče, da po odloku bivšega ministrstva za prehrano z dne 7. marca 1919 in po sklepu ministrskega sveta z dne 18. marca 1919, ki uvajata pristoječo trgovino, ni več pravne podlage za določanje najvišjih cen premoga. Pokrajinska uprava je nadalje predlagala, da se skliče anketa strokovnjakov, ki naj natančno ugotovi produkcijske stroške Trboveljske družbe.

Na ta predlog je ministrstvo za šume in rude sklicalo komisijo pri pokrajinski upravi, sestojčo iz zastopnikov rudarskega glavarstva v Ljubljani, ministrstva za šume in rude, državne in južne železnice, Trboveljske družbe, pokrajinske uprave, oddelka za socialno politiko, oddelka za premog in unije slovenskih rudarjev. Komisija naj bi ugotovila proizvodne stroške Trboveljske družbe, določila povišanja delavskih in poduradniških plač, ugotovila prodajne cene premoga iz trboveljskih rudnikov in končno obravnavala vprašanje o svobodni trgovini s premogom v zvezi z zaščitno carino, ki naj bi preprečila izvoz trboveljskega premoga v inozemstvo.

Tako sestavljena komisija je pričela svoja posvetovanja dne 21. januarja in jih je nadaljevala v dneh 23., 27. in 28. januarja 1922. Takoj pričetkom obravnave pa je bila komisija opozorjena na novi zakon o pobijanju draginje življenskih potrebščin in brezvestne špekulacije, objavljen v Uradnem listu št. 5. z dne 18. januarja 1922. Ker po tem zakonu za življenske potrebščine, med koje spada nesporno tudi premog, ni do-

voljeno več predpisovati maksimalnih cen, je pokrajinska uprava brzojavno prosila ministrstvo za šume in rude za navodila, ali naj se obravnava vrši v označenem pravcu. Med tem so se v komisiji vršila pogajanja med zastopniki delavstva oziroma poduradništva s Trboveljsko družbo in se je sklenil dne 27. januarja t. l. sporazum med delavstvom in Trboveljsko družbo, dne 28. januarja t. l. pa sporazum med poduradništvom in družbo.

Z odgovorom z dne 26. januarja t. l. je ministrstvo za šume in rude z novim zakonom o pobijanju draginje pristalo na princip, da se vsem premogovnim rudnikom dopusti svobodna prodaja premoga, seveda pa morajo cene odgovarjati predpisom členom 8. navedenega zakona. Vsled tega je komisija smatrala, da je z rešitvijo delavskega in poduradniškega vprašanja njena naloga zaključena, ker ni več pravne podlage za preiskovanje proizvodnih stroškov trboveljske družbe in za določanje maksimalnih cen. Trboveljska družba bo vsled tega na trgovski podlagi sama določila cene — in sicer kakor je izjavila — začasno enotno za vse konsumente, pozneje pa bo sklenila s posameznimi potrošniki individualne pogodbe. Za aprovizacijo in uradniški premog bodo cene toliko nižje, kolikor je znašala dosedanja razlika med cenami za privatne konsumente in za aprovizacijo in uradniški premog. Če bi se pojavila sumnja, da je Trboveljska družba zahtevala višje cene, kakor so dopustne po členu 8. zakona o pobijanju draginje, bo potrošnikom mogoče uvesti proti družbi rednosodno postopanje. V istem slučaju bo tudi policijska oblast v smislu člena 17. navedenega zakona mogla preiskati, v kolikor so nove cene upravičene in napraviti ovadbo na sodišče, če bi se izkazala sumnja, da se je družba pregrešila proti zakonu. V veljavi pa ostane še nadalje dosedanji način oblastvene razdeljevanja premoga po oddelku za premog in sicer na ta način, da se morajo prvenstveno preskrbeti s premogom državne in zasebne železnice, dalje da se prvenstveno zadovoljujejo domači potrošniki za slučaj, da potrebni premog zahtevajo preko oddelka za premog. Prvenstveno dobavljanje trboveljskega premoga vsem potrošnikom pa je navezalo ministrstvo za šume in rude na pogoji, da se konsumenti zavežejo prevzeti sorazmeren odstotek premoga iz državnih premogovnikov v Velenju in Zabukovci.

Pokrajinska uprava zbira podatke za določitev učinkovite izvozne carine za premog.

Predsedstvo pokrajinske uprave za Slovenijo.

V Ljubljani, dne 3. februarja 1922.

Pokrajinski namestnik:

Iv. Hribar.

Kako se godi slovenskim fantom-rekrutom?

Prvi citat iz „Novega Časa“:

„Iz ljubljanske vojašnice smo dobili od rezervistov 1896. in 1897. leta, ki služijo pri 40. Triglavskem pešpolku: 1. Služiti morajo po 6 tednov brez ozira na to, da-li je kdo zdrav ali invalid; vmes so fantje, ki so imeli uradna potrdila, da so bili bolni ali da je bil kak drug tehten razlog, da niso mogli priti. Tudi invalidi, ki imajo izpričevala o svoji nesposobnosti, morajo služiti. 2. Hrana je ogabna in slaba; zjutraj vode na juha, opoldne košček mesa med fižolom ali krompirjem, drugega nič; zvečer zopet nezabeljena voda. 3. Delati moramo od 7. ure zjutraj do 11. dopoldne in od 1. ure pa do 4. popoldne; ne vemo, če je v predpisih, da mora vojak z roko odmetavati sneg in podobne stvari. 4. Za vsak najmanjši pregrešek dobiš 10 dni kazni v zaporu, in sicer v lastni obleki in s prehrano na lastne stroške. 5. Z rekruti se postopa po živinsko: bijejo jih v obraz, vlečejo za ušesa in nos ali pa postavijo tistega, ki ga hočejo kaznovati, pred drugega moža in mu mora ta v obraz pljuvati. Prosimo naše poslance, naj nam pribore človeka in državljana vredno postopanje v vojski. — Pritožbo smo izročili na pristojno mesto.“

Drugi citat (iz „Epohe“ z dne 25. januarja l. 1922.): Začetkom decembra

je objavila „Epohe“ pismo nekega oficirja iz Novega Sada, ki slove: Prišel je ukaz, da se rekruti vpoklicujejo na redno službovanje. Vsled posebne politike vojnega ministra se prevažajo rekruti iz enega dela države v drugega, iz Ljubljane v Negotin, oni iz Kavadar pa v Sombor. Kaj to pomeni, naj vrag ve. Avstrijo smo pokopali, avstrijskih metod pa ne. Ali pa so te metode morebiti izum vojnega ministra? Lep izum, vreden svojega očeta!

Torej ti ljudje potujejo skoro goli do komande. Tam prenočujejo po 15–20 dni na golih betoniranih tleh, brez postelje in brez slame. Cel mesec pohajajo okrog bosi, predno pride obušalo. Če bi morali **gospodje iz vojnega ministrstva** živeti nekaj časa v tako nezdravih razmerah, bi postali tekom enega meseca vsi komunisti in antikristi.“

Temu pismu dostavlja „Epohe“: Ni minilo niti mesec dni, odkar smo prejeli to pismo, pa že dobivamo poročilo iz vseh garnizij, da se je vpoklic rekrutov izvršil tako, kot je opisano v pismu. Najprej so rekrute šteli po občinah, a za njihovo prehrano se ni nihče brigal. Potem so jih spravili brez prevoznih sredstev na okrožne komande, kjer so ostali nekaj dni, da so bile gotove „sprevodnice“ (maršrute), niso pa

poskrbeli niti za kruh, niti za obleko niti za postelje. Okrožne komande so jih zbasale v hladne, celo v nepokrite vagone, kjer je naša mlada generacija zmrzovala. Najhujše pa se je rekrutom godilo, ko so prišli k svojim oddelkom. Obleke nikjer ni bilo pripravljene, stanovanja tudi ne, in rekruti so prenočevali po betoniranih (kamnitih) hodnikih. Hrana je bila neokusna in premalo, postelja pa v armadi že zdavnaj več ne poznajo in letos ni bilo niti slame za rekrute. Posledice tega divjaškega postopanja se že kažejo: mnogo rodovinj že žaluje, vojne bolnišnice pa ne morejo sprejeti vsch bolnikov. V Belgradu umre dnevno 7—8 vojakov po bolniš-

nical. Katastrofa ni nič manjša od albanske."

Tretji citat (belgrajska „Republika“ od 29. januarja): Republikanski srbski poslanec je stavil na vojnega ministra sledečo interpelacijo: „Po poročilih, katera sem prejel od zanesljivih ljudi, so prevažali letos rekrute na železnici na tak način, da jih je polovica zbolela za pljučnico in za drugimi težkimi boleznimi. Znatno odstotek teh je že pomrl po kasarnah in po bolnišnicah. V Slavonskem Brodu pa so potegnili iz vagonov tri, ki so zmrznili.“

Ali naj še nadaljujemo? Mislimo, da ta poročila za pametne ljudi zadostuje.

Za avtonomno pravosodje.

Proces proti komunistom v Belgradu je razkril naši in svetovni javnosti naravnost strašne stvari. Ena najhujših pa je bila ta, da so preiskovalnega sodnika, ki menda ni bil dovolj energičen in strog, kratkoma odstavili in zamenjali z drugim. Kar tako, na povelje od zgoraj!

Nekaj podobnega se je zgodilo tudi v preiskavi proti polkovniku Vašiču, ki je tudi v Ljubljani in v Sloveniji dobro znan kot zvest čuvar državnega demobilizacijskega blagoimetja. Mož je prišel v preiskavo, kakor so mu očitali, zaradi neke na Dunaju poskušane sleparije. Tudi v Vašičevem slučaju so preiskovalnega sodnika odstavili in zamenjali z drugim. Kar tako, na povelje od zgoraj. Tega pa niso odstavili zato, ker je bil preblag in predober, ampak ker je bil prestrog.

Take navade so nekoliko čudne in za nas nerazumljive. Naš svet je vajen že od časov Marije Terezije, da mora biti sodnja neodvisna. Neodvisna od vseh strani, od uprave, od države, od dnevne politike in od „zlahte“, ali kakor pravimo danes: od „porodice“. Doslej je naše sodstvo še neodvisno, toda vprašati se moramo z ozirom na navedena dejstva: kako dolgo še?

Vrhovni šef sodstva je minister za pravosodje. On vodi in nadzoruje upravo sodišč, na pravoreke pa on nima nobenega neposrednega vpliva, ali vsaj ineti bi ga ne smel. Ima ga pa v toliko, ker on, oziroma ministrstvo, imenuje in nastavlja sodnike.

Zato je naše pravosodje v izdatni meri odvisno od tega, kakšni so uradniki v ministrstvu za pravosodje. Poglejmo, kako piše vtem oziru belgrajski list „Politika“ z dne 5. februarja t. l.

Ta list poroča: „Dijaki, ki so se zadnje dni priglasili, da napravijo svoje izpite, niso bili baš malo iznenadeni, ko so videli na zapisniku med svojimi imeni tudi ime Lazara Krečkoviča, načelnika v ministrstvu za pravosodje!“

Torej eden najvišjih uradnikov ministrstva za pravosodje se je prijavil, da napravi šele pravniški izpit! Ta go-

spod je imel nalogo, da ocenjuje in presoja pravniške sposobnosti starih, izkušnih sodnikov, a sam nima niti najmanjše kvalifikacije.

Pride pa še lepše. Ta gospod je začetkom lanskega leta napisal prošnjo na pravniški oddelek belgrajske vseučilišča, da se mu dovoli delati izpite za dosego doktorske časti kot diplomiranemu pravniku. Profesorski zbor je pa pri presoji prošnje na podlagi vseučiliških zapisnikov dognal, da ta gospod sploh ni diplomiran pravnik, ampak da mu manjka še sedem izpitov, da bi se mogel sploh imenovati diplomiran pravnik! Gosod Krečkovič je hočeš nočeš moral ugrizniti tudi v to kislno jabolko in profesorji so mu dovolili, da sme polagati prve izpite, ne pa doktorskega, v času od 1.—15. februarja t. l.

Očividno je, da je mogel doseči gospod Krečkovič svoje visoko mesto edino-le na podlagi lažnjivih navedb ali pa na podlagi ponarejenih listin. Eno in drugo priča o silni lahkomišelnosti naše vrhovne pravosodne uprave. In tudi vseučilišče bi se moralo vprašati: Ali moremo takemu človeku sploh dovoliti, da se poganja za doktorsko čast? Drugod bi ga nekoliko zaprli, pri nas bo čisto gotovo še ostal načelnik, če ne bo lepega dne postal celo — minister!

Tako izgleda naša pravosodna uprava! To, kar smatrajo po vsem svetu za nekaj svetega in nedotakljivega, kar mora ostati čisto in svetlo v vsem posvetnem blatu, in kar smejo upravljati le ljudje najčistejšega značaja in kremitnega poštenja — na takem mestu sedi pri nas gospod, ki se sam giblje pred vrati ječe!

Kakšno zaupanje naj imajo potem sodniki v svojo vrhovno upravo? Kakšno zaupanje naj ima ljudstvo do sodnikov, ki so mu jih postavili taki ljudje?

Nedavno smo brali v listih, da je zahteval znani slovaški politik Hlinka avtonomijo za pravosodje na Slovaškem. Isto zahtevamo tudi mi za Slovenijo. Sodišča pri nas morajo ostati čista. Oni v Belgradu pa naj imajo, kar hočejo.

Dnevne vesti.

Enotna napredna fronta v Sloveniji! Gospod minister n. r. dr. Kukovec se je preselil iz Celja v Maribor, od koder hodi sedaj po raznih štajerskih mestih in dopoveduje „ljudstvu“, kako potrebno je, da se zopet vsi „napredni“, „elementi“ znova strnejo v enotno fronto proti „klerikalizmu“, katerega grozoviti „zrnaj“ mu ne dá spati. Pri tej priliki obira tudi druge „napredne“ stranke, n. dr.: samostojne kmete, ki jim očita, da je on sam njihov pravi oče-vstvaritelj, socialne demokrate, komuniste in stare liberalce, ki tudi nočejo ali ne morejo razumeti „politiko“ svojih „mladih“ sinčkov. Samostojnim kmetom očita zlasti nehlajnost, ker delajo vse po svoji glavi, čeprav so jim dali „demokrati“ denar in svoj organizacijski aparat po deželi na razpolago, da bi bila „napred-

na“ „stranka“ večja v parlamentu. Na „črnem“ Kranjskem so v tem pogledu slabe šanse, toda nova „mariborska oblast“ hrani v sebi precej „naprednega“ „življa“, ki bi utegnil gospodu na razpoloženo se nahajajočemu ministru zagotoviti mandat pri eventualnih novih volitvah. To pa bo mogoče le, če se vsi „napredni“ ljudje zopet zberó okoli njega... Zato priporočamo tudi mi našim somišljenikom, zlasti onim med slov. inteligenco, da pozabijo zopet vse, kar se je bilo zgodilo, ter se „strnejo“ v „napredni element“... da bo volk sit, ko za pa cela. Ej, „prede jim, prede!“

Zanikrnost. Letošnji veliki sneg nas je prepričal, da so se nekateri ljubljanski uradi že precej naučili kar se tiče sijajne centralistične uprave. Po drugih krajih in včasih tudi pri nas, je bila na-

vada, da se je nanovopadli sneg s snežnimi plugi razoral po državnih cestah in tako omogočil promet z okolico. Če je to za mesto koristno ali ne, ugane vsak, samo gospodje pri gradbenem ravnateljstvu ne. Ko se je šel pritožiti nekdo na ta urad, so mu rekli, naj ljudje sami očedijo ceste. Cesta, kakršna je še danes od Medvod do Ljubljane, je pravi škandal za cestno upravo in se davkoplačevalci lahko opravičeno vprašujejo, čemu vzdržujejo tak urad.

Sličica. Gostilničar iz ljubljanske okolice je pred Božičem poslal partijo vinskih sodov na ljubljanski merosodni urad, da jih tam nanovo izmerijo in žigosajo. Taka reč je v enem tednu urejena. Zato se je mož napotil na Štajersko in tam kupil 60 hektolitrov vina, ga zaaral in napravil pogodbo, da to vino v teku meseca dni prevzame v nanovo žigosane sode. Čez teden dni napreže in gre po sode. Tam pa so mu povedali, da od 1. jan. nič več ne velja stari žig, ampak da pride danes ali jutri lep nov „štempelj“ v cirilici iz Belgrada. No, če je tako, pa naj bo, si je mislil mož in prišel čez en teden zopet z lojterskim vozom po sode. Žiga še ni bilo iz Belgrada in ko je prišel čez teden, še tudi ne. Sedaj se je bal, da zgubi aro in je hodil vsak dan na merosodni urad izpraševati, pa „štempeljna“ le ni bilo. Nazadnje si je mislil, da ga morda še pol leta ne bo in teh misli je bil menda tudi uradnik in je sode žigosal s stari žigom. Tako je mož vendarle rešil aro in vino ter je sedaj za eno skušnjo bogatejši. Ljudje pa pravijo: „Da bi se le to vino sedaj ne pokvarilo, ker je v takih sodih —“

Upokojen je železniški revident gospod Vencajz. Ali bi nam mogla pristojna oblast tudi pojasniti, zakaj je vpokojen in na čegavo priporočilo?

Šume, in ne več gozdovi. Ministrstvo v Belgradu je odredilo, da se ne imenuje „Gozdarski oddelek deželne

vlade v Ljubljani“ nič več „gozdarski oddelek“, ampak „direkcija šuma kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani“. (Pristna „jugoslovanščina“!) Gozdna oskrbnišтва in gozdna nadzorništva pa se bodo imenovala „šumska uprava kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev“. Počasi se bomo že naučili srbsko, počasi... Čudno je le to, da so se takrat, ko so nam vrivali in vsiljevali nemščino na vseh concih in krajih, vsi ljudje temu upirali, čeprav je nemščina naš bratski indogermanski jezik, češ, da je nemščina za nas tuj jezik, ker se je moramo učiti. Danes pa isti ljudje podpirajo učenje srbskega jezika, ki je tudi bratski indogermanski jezik, češ, da ta ni tuj. Kdo naj to razume? Kakšna razlika je v tem, če stoji zapisano na vojašnicah „Kaserne“ ali pa če stoji napisano „kasarna“?

Navdušenim učiteljem-demokratom muno svetujemo, naj gredo v Macedonijo v službo. Učitelji v Macedoniji še danes niso dobili plače za mesec januar, ker okrožna finačna uprava v Skoplju še do danes nima odobrenega kredita za izplačevanje plač. Kdor ne verjame, naj prečita tozadevni dopis iz Kr. Palanke v „Beogradskem Dnevniku“ z dne 6. februarja t. l.

Društvo tiskarnarjev v Sloveniji naznanja, da je vsled velikega podražanja vseh materialij in papirja ter zvišanja delavskih mezd primorano primerno zvišati cene vseh tiskovin.

Poštno poslopje v Kragujevcu. Ministrstvo za pošto in brzojav je potrebovalo za nastanitev poštnega poslopja v Kragujevcu novo poslopje. To so zvedeli prebrisani belgrajski advokati, ki so brž kupili edino za ta namen prikladno zgradbo v Kragujevcu za 140 tisoč dinarjev in jo obesili ministrstvu za pošto za 600 tisoč dinarjev. Kupljeno poslopje je hotel, ki je za poštne svrhe popolnoma neraben.

Gospodarstvo.

Za naše železnice.

Naš promet je slab. To čutimo zlasti sedaj, ko so vsled obilice snega znatne težave na vseh progah in so morali promet v velikem delu države ali popolnoma ustaviti ali pa vsaj znatno omejiti.

O vzrokih slabega in neurejenega prometa se je že mnogo pisalo. Eni dolže kot krivce prometne uradnike, da so za nič. Drugi dolže osobje, ker noče delati kakor bi lahko. Tretji pa trdijo — da je največ kriva vrhovna železniška uprava v Belgradu, ki je popolnoma nedorastla svoj nalogi in do danes kljub zvišanemu tarifom ni popravila stvari, za uslužbenca pa ni pripravila niti stanovanj niti jim kupila obleko in obuvalo.

Stvar pa tiči mogoče še nekatere druge. Znano je, kako so hoteli nekateri belgrajski tiči državo opehariti z bolgarskim premogom: Bolgarija je dala naši državi na račun dolžne vojne odškodnine znatno količino premoga. Ta premog so belgrajski bogataši pokupili pod roko z namenom, da ga kolikor mogoče drago prodajo naši državi. V to svrhu so vprizorili sledeči trik: Državni rudniki v Srbiji, odkoder je železniška uprava dobivala premog, so kar naenkrat postali „pasivni“, t. j. izkazalo se je, da je kopanje premoga predrago in da je škoda kopati premog še zana-prej. Vsled pomanjkanja premoga je železniški promet zastal. Vsled zastoja v prometu se bo vzdignil velik vihar po celi deželi — tako so špekulirali belgrajski magnati — in v tem trenutku bo država prisiljena kupiti od njih za visoko ceno premog iz Bolgarije, in sicer tisti premog, ki je bil namenjen državi, a so ga znali zviti premetenci na lepem „kupiti“ pod roko.

Nič čudnega ne bi bilo, če bi bila tudi sedaj grozeča prometna katastrofa plod velikopotezne sleparije. Znano je, da se potegujeta dve veliki družbi za pravico izkoriščevanja naših železnic in sicer ena belgijska in ena ameriška. Oni bi vzeli železnice v najem za dolgo vrsto let ali pa bi jih odkupili. Belgijska družba je s svojo ponudbo baje že prpadla. Z Amerikanci pa pogajanja še niso prekinjena. Ker pa Amerikanci tudi niso od včeraj in dobro poznajo belgrajske navade mazanja in „zarade“, je prav verjetno, da so obljubili kakšnim gospodom lepe svote „pod roko“, če dobe železnice v Jugoslaviji po ceni v svoje roke. Po ceni je pa le to, kar je za nič in če kakšna stvar še ni dovolj za nič, jo je treba narediti za nič, prav tako, kakor zgoraj z bolgarskim premogom.

Govore tudi, da ponujajo Amerikanci naši državi znatno svoto v obliki posojila, če jim država prepusti izkoriščevanje velikega železnega rudnika pri Zenici v Bosni. Ta zadeva ni nova. Dotični rudnik je že zdavnaj predmet najraznovrstnejših špekulacij. Ker pa vemo, da je danes država v mnogo večji denarni stiski kot je bila le kedaj, je prav lahko mogoče, da bo postala Jugoslavija sedaj kolonija tujega kapitala.

Poklicane in merodajne činitelje pa prosimo, naj se o pravem času pečajo s to zadevo, da ne bo prepozno in da gospodje v Belgradu koncem koncev ne prodajo še nas povrhu.

Izdajatelj: ALBIN PREPELUH. — Odgovorni urednik: JOŽE PETRIČ. — Tiska: Tiskarna J. BLASNIKA NASL. v Ljubljani.

„TEXTILIA“ trgovska in industrijska d. d., LJUBLJANA, Krekov trg št. 10.
Delniški kapital K 12.000.000.
Največja zaloga češke in angl. manufakture.
Telefon 177. Centrala: LJUBLJANA. Brzojavke: „Textilia“
Samo na debelo! Samo na debelo!

MANUFAKTURNI ODDELEK

GOSPODARSKE ZVEZE LJUBLJANA, Dunajska cesta šte. 29

➔ (na dvorišču) ➔

Velika zaloga suhna za moške in ženske cbleke, najlepša izbira vsakovrstnega spodnjega perila za moške, ženske in otroke in velika zaloga usnja, čevljev na drobno in debelo.

VILJEM TREG
ARHITEKT IN STAVBENIK
Ljubljana

prevzame vsa dela visoke stavbe, kakor adaptacije starih hiš in izvršitev novih stavb, sestavo načrtov in proračunov.

Naročajte in širite
„Avtonomista“!

Popolnoma varno naložite svoj denar v

Vzajemni posojilnici v Ljubljani

poleg nunske cerkve registr. zadruga z omejeno zavezo.

Hranilne vloge se obrestujejo s

➔ 4% ➔

brez odbitka rentnega in invalidnega davka. :: Hranilne vloge se lahko vplačujejo potom poštno ček. urada, vlagateljem so položnice brezplačno na razpolago. Posojila na zemljišča, zaznambo na službene prejeme, proti poroštvu itd.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja iz slovenskih premogovnikov

➔ velenjski, šentjanski in trboveljski premog ➔

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava

la čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d. Ljubljana, Nunska ulica 1.

Vplačana deln. glavnica
K 30.000.000.—

SLOVENSKA BANKA

Telefon št. 567.
Ček. račun št. 12 205

LJUBLJANA, Krekov trg 10, nasproti „Mestnega doma“.

Obrežuje najugodnejše vloge na knjižice in v tekočem račnu.

Ima posebni ameriški oddelek in prvovrstne zveze z inozemskimi bankami.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Oblačilnica za Slovenijo r. z. z o. z. v Ljubljani

priporoča ogled svoje zaloge manufakture

➔ **Izključno češki izdelki!** ➔

Ravnokar prispeva blago od mnogih čeških tovarn. Prispela je tudi izbrana zaloga damskega blaga od znane brnske tvrdke **Stiassny & Schlesinger**. Glavno skladišče v »Kreslji«, I. nadstr. Poseben vhod iz Lingarjeve ulice št. 1. Detajlna prodajalna v Stritarjevi ulici šte. 5. — Podružnica v Somboru

Zadružna gospodarska banka d. d.

(The Co-operative Economic Bank and Savings Co. Ltd.)

HEAD OFFICE: Ljubljana. BRANCHES: Bled (Veldes), Maribor, Split, Sombor, Sarajevo, Šibenik and Djakovo.

Affiliations: Sveopća Zanatlijska Banka d. d., Zagreb, with its branch at Karlovac, and Gospodarska banka d. d. at Novisad. Capital and reserves, with affiliations, over SHS K 50,000,000. Deposits over SHS K 300,000,000.

Telephone int. Nr. 21 and 57.

Telegr. and Cable address.: Gospobanka.

All banking and stock exchange transactions promptly attended to.

Kapital: K 20,000.000

Slov. eskomptna banka

Rezerve od vog K 6,500.000

Podružnice:

Novo mesto, Rakeh, Slovenjgradec. Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 1.

Izvršuje vse bančne posle najtečeje in najkulantneje

Telefoni št. 146, 458

Brzjavke: ESKOMPTNA.